

Tidigt stöd för barnfamiljer för att främja psykisk hälsa

En litteraturstudie

Minea Lindfors & Rauand Tahssin

Lärdomsprov

Det sociala området

2023

Lärdomsprov

Minea Lindfors & Rauand Tahssin

Tidigt stöd för barnfamiljer för att främja psykisk hälsa. En litteraturstudie.

Yrkeshögskolan Arcada: socionom, 2021

Identifikationsnummer:

9345, 9403

Uppdragsgivare:

Yrkeshögskolan Arcada

Sammandrag:

Detta lärdomsprov är en allmän litteraturstudie som studerar hur en socionom med hjälp av hens yrkeskompetens och kunskap kan hjälpa främja barnfamiljers psykiska hälsa. Frågeställningen för denna litteraturstudie är hur man kan främja barnfamiljers psykiska hälsa med hjälp av tidigt stöd och socialhandledning. Den teoretiska referensramen behandlar socialpedagogik, mångprofessionellt samarbete, delaktighet, dialogiskt bemötande och resursförstärkande arbetssätt. Materialet för denna litteraturstudie bestod av 10 vetenskapliga artiklar som analyserades med hjälp av en induktiv innehållsanalys. Artiklar som granskats är från olika databaser såsom EBSCOhost;academic, search complete, ScienceDirect, Sage Journals och Julkari. Artiklarna som valdes är publicerade mellan åren 2013–2023 och är skrivna på både finska och engelska. Resultat visar att socialhandledning är centralt inom socialt arbete, särskilt när det gäller att stödja barnfamiljer i deras sociala och emotionella utveckling. Genom en god dialog och ett gott förhållningsätt mellan den professionella och klienten stöds samarbetet vid främjande av den psykiska hälsan. Genom att ge tidigt stöd för barnfamiljer i dagliga utmaningar, kan den professionella påverka och främja familjen psykiska välbefinnande och hälsa, att ta kontroll över sitt liv och använda egna resurser, för att bemästra de dagliga utmaningar barnfamiljer kan möta.

Nyckelord: tidigt stöd, barnfamiljer, socialhandledning, socialt arbete, psykisk ohälsa, välbefinnande, socialpedagogik, mångprofessionellt arbete.

Degree Thesis

Minea Lindfors & Rauand Tahssin

Early support for families with children to promote mental health. A literature study.

Arcada University of Applied Sciences: social work, 2021.

Identification number:

9345, 9403

Commissioned by:

Arcada University of Applied Sciences

Abstract:

This thesis is a general literature study examining how a social worker can utilize their professional competence and knowledge so they can assist families with children affected by mental health issues. The research question for this literature study is how to promote the mental health of families with children through early support and social counseling. The theoretical framework addresses concepts such as social pedagogy, interdisciplinary collaboration, participation, dialogical approach, and resource-enhancing methods. By using a qualitative research method and an inductive approach, the selected materials and 10 scientific articles have been analyzed critically and ethically. The reviewed articles are from various databases such as EBSCOhost; academic, search complete, ScienceDirect, Sage Journals, and Julkari. The chosen articles were published between the years 2013–2023 and are written in both Finnish and English. The results indicate that social counseling is important for this type of work, especially when supporting families with children in their social and emotional development. Through effective dialogue and a positive attitude between the professional and the client, the collaboration between the two is well supported. Through early support and interventions in daily challenges, professionals can influence and promote families to prevent mental health issues, take control of their lives, and utilize their own resources to cope with the daily challenges that families with children may face.

Keywords: early support, families with children, social counseling, social work, mental health issues, well-being, social pedagogy, interdisciplinary work.

Innehåll

1	Inledning.....	4
2	Bakgrund och tidigare forskning.....	4
2.1	Psyisk hälsa hos barnfamiljer.....	5
2.2	Socialhandledning och tidigt stöd för barnfamiljer.....	7
3	Syfte och frågeställning.....	10
4	Teoretisk referensram.....	10
4.1	Socialpedagogik.....	10
4.2	Delaktighet.....	11
4.3	Dialogiskt bemötande.....	12
4.4	Resursförstärkande arbetssätt.....	13
4.5	Mångprofessionellt samarbete.....	14
5	Metod.....	16
5.1	Insamling av material.....	16
5.2	Urvalskriterier för material.....	17
5.3	Analysmetod.....	18
5.4	Etiska aspekter.....	19
6	Resultat.....	19
6.1	Socialhandledning och stödformernas relevans.....	20
6.2	Främjande av psykisk hälsa inom socialt arbete och tidigt stöd.....	21
7	Diskussion.....	22
7.1	Resultatdiskussion.....	22
7.2	Metoddiskussion.....	24
8	Förslag till fortsatt forskning.....	25
	Källor.....	26
	Bilagor.....	29

1 Inledning

Det finns flera faktorer som påverkar barns psykiska hälsa som till exempel uppväxtvillkor, hemmiljö, socioekonomiska förutsättningar, föräldrarnas mående, användningen av digitala medier samt fritid och tillgång till fysisk aktivitet. Gynnsamma förutsättningar kan främja barns och ungas psykiska hälsa och förebygga psykisk ohälsa och risk för suicid. Grunden för en god psykisk hälsa kan dock skadas om barn och unga exempelvis upplever bristande omsorg, otrygga relationer till föräldrarna eller bevittnar våld. Olika former av psykisk ohälsa uppstår ofta tidigt, även om det upptäcks och behandlas senare. Därför är det särskilt viktigt att se till att barn och unga får det stöd de behöver i tid (Folkhälsomyndigheten, 2023).

De första åren i barnens liv har stor betydelse för deras framtida hälsa och välbefinnande. Hjärnan utvecklas snabbt och känslomässig utveckling och beteende, inläring och språkutveckling formas. Om barnet upplever bristande omsorg, otrygg anknytning eller våld kan grunden för en god psykisk hälsa skadas. Att stödja föräldrar i sitt föräldraskap är därmed en viktig insats för både föräldrar och barn (Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, 2023).

Psykisk ohälsa är vanlig i befolkningen och kan ta sig olika uttryck. Det kan handla om allt från tillfällig psykisk svikt eller lindrigare psykiskbesvär till psykisk sjukdom med varaktigt tillstånd som exempelvis ångestsyndrom eller bipolärsjukdom. Forskning visar att eventuella kort- och långsiktiga negativa konsekvenser av psykisk ohälsa i familjen beror på hur risk- och skyddsfaktorer hanteras. Många av de negativa konsekvenser som kan uppstå för barn när någon av föräldrarna har en psykisk ohälsa går att förebygga (Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd, 2023).

2 Bakgrund och tidigare forskning

I detta kapitel behandlas bakgrunden och tidigare forskning för lärdomsprovet. Det skrivs mera djupgående vad psykisk hälsa och socialhandledning är och hur man med hjälp av socialhandledning kan hjälpa och stöda barnfamiljer. Det lyfts fram socialhandlerarens arbete och kunskap i form av tidigt stöd för barnfamiljer. Det tas även upp hur

lagstiftningens roll i arbetet ser ut och hur man jobbar lagenligt samt hur lagarna stödjer familjers rättigheter.

2.1 Psykisk hälsa hos barnfamiljer

Världshälsoorganisationen WHO a (2022) beskriver psykisk hälsa som ett tillstånd av mentalt välbefinnande som gör det möjligt för individen att hantera livets utmaningar, förverkliga sina förmågor samt arbeta och lära sig effektivt. Psykisk hälsa är en viktig del av hur vi mår och fungerar, den hjälper oss att fatta beslut, skapa goda relationer och formar den värld vi lever i. Psykisk hälsa är en grundläggande mänsklig rättighet som är central för personlig, samhällelig och socioekonomisk utveckling (Världshälsoorganisationen WHO a, 2022).

Studien av Kiili (2016) visar att de västerländska ländernas struktur stöder barns deltagande i samhället genom skolpraxis och fritidsaktiviteter, detta hjälper barns offentliga deltagande. Medan föräldrarna ger barnet nödvändiga kulturella och sociala resurser hemma, får barnet resten av resurserna de behöver för deltagande i samhället via skolan och fritidsaktiviteter. Då föräldrar investerar sin tid och andra resurser i utbildnings- och fritidsaktiviteter, blir det möjligt för barnen att utveckla individuella färdigheter och talanger. Dessa aktiviteter ger barnen färdigheter för gemenskapens bästa och barnen själva.

Vorma et al. (2020) beskriver psykisk hälsa som ingen konstant egenskap utan att den förändras under individens liv. Den psykiska hälsan handlar alltså om hur vi mår inuti. Den påverkas av många olika sociala och ekonomiska, biologiska och miljörelaterade faktorer. Till en god psykisk hälsa hör bland annat att upprätthålla sina mänskliga relationer, att sysselsätta sig på ett meningsfullt sätt, ett gott självförtroende, problemlösningsfärdigheter samt att klara av motgångar (Vorma et al., 2020).

Internationellt sätt är finländska barns hälsa mycket bra. Finländarnas levnadsvillkor, familjestrukturer samt grunderna för att bilda familj har förändrats betydligt under de senaste hundra åren, och även under de senaste åren. Människor i dagens samhälle har blivit alltmera välmående än tidigare och även hela samhället har blivit mera hälsofrämjande.

Finländarnas livslängd har fördubblats och dödligheten bland småbarn har sjunkit till mycket låga nivåer, även globalt (Kaikkonen et al., 2014).

Kaikkonen et al. (2014) förklarar att samtidigt som det sker positiva förändringar i samhället gällande välbefinnande, finns det fortfarande vissa utmaningar. Fertiliteten har minskat, medelåldern för föderskor har stigit och under de senaste årtionden har skilsmässofrekvensen ökat. Inkomstbristen hos barnfamiljer har dessutom ökat bland barnfamiljer, och särskilt sårbara är ensamstående föräldrar och familjer med minst tre barn.

Enligt studien av Jakanovic et al. (2022) sägs det att enligt systemteori kan förhållandet mellan familjemedlemmarna avsevärt påverka det psykosociala välbefinnandet hos barnet. Eftersom familjen är den primära och största källan för stöd, hopp och styrka för barnet, påverkar föräldrarnas psykologiska tillstånd barnet speciellt mycket i tidigare åldern.

Enligt Solantaus & Paavonen (2009) har ungefär var tredje finländsk psykiatrisk patient minderåriga barn. Barn och ungas utveckling och välbefinnande är beroende av relationerna till föräldrarna och familjens funktion. Föräldrars psykiska hälsoproblem är en av de största ledande faktorerna till barns och ungas psykiska störningar. Barn i familjer där den psykiska störningens påverkar föräldrarnas funktionsförmåga befinner sig i särskilt hög risk. Föräldrar med psykiska störningar bär ofta på oro och skuld känslor angående sitt välmående samt barnens och familjens framtid. Barn kan ofta känna sig rädda och skylla på sig själva. Vissa barn kan utveckla en vårdande roll mot sina föräldrar, medan andra tillbringar sin tid utanför hemmet. De tjänster som finns tillgängliga för barnfamiljer har både möjligheten och skyldigheten att stödja och lindra lidande hos familjer samt förebygga framtida utmaningar (Solantus & Paavonen, 2009).

Enligt Saarinen et al. (2021) mår barnfamiljer bra i dagens läge, men samtidigt har ojämlikheter i hälsa och välfärd ökat. I småbarnsfamiljer är föräldrar oroliga över sin egen ork och sin förmåga att klara av vardagliga utmaningar. Var femte fyraårings förälder har upplevt symptom av depression. Utöver psykiska symptom påverkar bristen av sociala nätverk, utmattning, ekonomiska utmaningar och arbetslöshet vardagen för barnfamiljer speciellt mycket.

Våren 2020 då coronapandemin började påverkades familjer och barns välbefinnande. Coronakrisen ökade ojämlikheter mellan familjer och särskild oro gäller de barnfamiljer som redan har ekonomiska svårigheter eller problem med mental hälsa eller missbruk från tidigare (Saarinen et al., 2021).

2.2 Socialhandledning och tidigt stöd för barnfamiljer

Enligt lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (22.9.2000/812) paragraf fyra har en klient rätt till socialvård av god kvalitet och av gott bemötande utan diskriminering. Klienten skall bemötas så att hans eller hennes människovärde inte kränks och så att hans eller hennes övertygelse och integritet respekteras.

Målet med socialhandledning är att främja individers och familjers välfärd och delaktighet genom att stärka deras livskompetens och funktionsförmåga. Med detta avses rådgivning, handledning och stöd för individer, familjer och gemenskaper samt samarbete i samordningen av olika stödformer (Socialvårdslag 30.12.2014/1310, 16 §).

Enligt paragraf fem ska socialvårdspersonalen utreda för klienten hans rättigheter och skyldigheter samt olika alternativ och deras verkningar såsom andra omständigheter som är av betydelse för klientens sak. Paragraf åtta framhäver att klienten skall ges möjlighet att delta i och påverka planeringen och genomförandet av de tjänster som tillhandahålls klienten. Detsamma gäller andra åtgärder som ansluter sig till den socialvård som ges klienten. Klientens sak skall behandlas och avgöras med hänsyn i första hand till klientens intresse (Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 22.9.2000/812, 8 §, 5 §).

Då servicesystemet inom social- och hälsovården har vuxit har socialhandledning blivit allt vanligare (Cederberg & Arell-Sundberg, 2020 s. 24). Personer som är i behov av service behöver allt oftare personlig handledning och rådgivning. Socialhandledning handlar om att stödja individer med att få vardagen att löpa. Det mest centrala i socialhandledning är att bemöta klienten på ett flexibelt sätt samt att motivera klienten att kunna leva så självständigt som möjligt (Tillämpningsguide för socialvårdslagen, 2017, s. 56).

Enligt social- och hälsovårdsministeriet (u.å.) handlar socialhandledning om en slags rådgivning och handledning för en klient. En socialhandledare hjälper klienten att hitta olika resurser som hen kan behöva och handledaren stödjer klienten igenom hela serviceprocessen, det handlar alltså om ett klientcentrerat arbetssätt. Socialhandledning handlar om att stödja klienten så att hen kan fortsätta leva ett gott liv utan någon service.

Enligt Socialvårdslagen (2014) paragraf fyra ska det vid bedömningen tas hänsyn till olika tillvägagångssätt och lösningar som bäst kan trygga klientens intresse samt hen och hens närståendes välfärd, stärka förmågan att klara sig självständigt och fortlöpa människorelationer, få tillräckligt stöd vid rätt tidpunkt i förhållande till behoven, få möjlighet att delta i och påverka sina egna ärenden och vid tillhandahållandet av socialvård ska särskild uppmärksamhet ägnas åt att tillgodose de klienters intressen som behöver särskilt stöd. I paragraf fem ska alla socialvårdsåtgärder som gäller barn i första hand beakta barnets intresse. När det gäller barn, ska utöver det som nämns i paragraf fyra, särskild vikt läggas på hur olika åtgärdsalternativ och lösningar bäst tryggar en balanserad utveckling och välfärd, det ska ges möjlighet att få förståelse samt omsorg enligt ålder och utvecklingsnivå och uppväxtmiljön ska tryggas såväl som den fysiska och psykiska integriteten (Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 22.9.2000/812, 5 §, 4 §).

Helminen (2022) beskriver socialhandledning som ett arbete som utförs med en klient eller grupper. En socialhandledare arbetar tillsammans med klienten. Målen för socialhandledning är bland annat att öka klientens välbefinnande, funktionsförmåga, resurser, delaktighet samt vardags- och livsfärdigheter. Helminen betonar de faktorer som beskriver socialhandledning som socialservice: klientcentrering, bedömning av klientens livssituation samt behov av tjänster och stöd, utarbetande av klientplan och förverkligandet av arbetet enligt planen, rådgivning och vägledning för klientens tjänster samt samordning av tjänster, klientcentrerad lösning- och resursorienterad rådgivning, mångprofessionellt samarbete samt utveckling av tjänster (Helminen, 2022).

Socialhandledning är en socialservice som utvecklas hela tiden. Från och med början av år 2023 har ansvaret för organiseringen av social- och hälsovårdstjänster överförs från kommunerna och samkommunerna till välfärdsområdena. Inom välfärdsområdena bör utveckling av socialhandledning som socialservice främjas och stödjas genom forskning,

utvecklingsarbete och innovationsverksamhet. Dessutom bör uppgifterna för socialhandledare och andra yrkesutövare som arbetar med handledning inom socialservice tydliggöras i förhållande till varandra (Helminen, 2022).

Socialhandledning som tidigt stöd för barnfamiljer innebär förebyggande arbete. Socialhandledaren stöder familjen i att hantera vardagen, speciellt i utmanande situationer. Dessutom främjar socialhandledaren föräldraskapet och dess utveckling inom familjen. En central del av arbetet handlar om att öka samverkan och resurserna i familjen (Helminen, 2022).

Bent-Goodleys studie (2017) visar att med hjälp av att använda mera djupgående och specifika familjebaserade insatser och tillvägagångssätt, hjälper detta den professionella att stödja enskilda familjer. Dessa insatser ökar familjers styrka i vardagen samt minimerar negativa effekter från den sociala miljön. Familjer som upplevt hatbrott på grund av invandrarbakgrund, sexuell orientering men även på grund av kulturella och religiösa skillnader är i speciellt behov av dessa insatser. Dessa specifika familjebaserade insatser och tillvägagångssätt är avgörande för familjers välbefinnande i samhället och stärker även relationerna i den egna familjen.

En annan form av tidigt stöd för barnfamiljer är mödrarådgivning. Enligt institutet för hälsa och välfärd (2023) finns mödrarådgivningen till för att trygga hälsan och främja familjers välbefinnande. Inom mödrarådgivning strävar man efter att identifiera problem och störningar så tidigt som möjligt samt det ordnas nödvändig vård och hjälp. Rådgivningen bidrar till att minska hälsoskillnaderna och förebygga marginalisering bland annat med hjälp av tidigt stöd. Periodiska hälsoundersökningar ordnas för alla gravida och familjer som fått barn. I dem ingår en omfattande hälsoundersökning av familjer som väntar barn. Utöver de periodiska hälsoundersökningarna ordnas ytterligare uppföljning och stöd för dem som behöver det. Hälsorådgivningen ska basera sig på aktuell evidensbaserad information och kan ges individuellt och i grupp. Hälsorådgivningen ska stöda föräldraskapet och parförhållandet samt främja familjens sociala stödnätverk (Institutet för hälsa- och välfärd, 2023).

Familjerådgivning erbjuder tidigt stöd för barnfamiljer med barn i åldern 0–17 år genom att erbjuda stöd och vägledning angående barns och ungas fostran, utveckling samt hantering av familjeproblem och kriser som påverkar både barnet och familjen. Även hemservice erbjuds för barnfamiljer. Hemservice för barnfamiljer, enligt socialvårdslagen, innebär socialt stöd som ges till familjer i deras hemmiljö. Genom målinriktad och planerad hemtjänst arbetar man tillsammans med familjen och samarbetspartners för att stärka föräldraskapet och hjälpa familjen att klara av vardagen. Målet är att öka familjens egna resurser och främja en hälsosam familjemiljö (Helsingfors statistiska årsbok, 2022, s. 137).

3 Syfte och frågeställning

Syfte med detta lärdomsprov är att öka kunskap om hur man kan främja barnfamiljers psykiska hälsa med hjälp av tidigt stöd och socialhandledning.

Frågeställningen för denna studie är: vilken typ av stöd är relevant för barnfamiljer som drabbas av psykisk ohälsa.

4 Teoretisk referensram

I detta kapitel behandlas den teoretiska referensramen. Teorier och begrepp som beskrivs är socialpedagogik och mångprofessionellt samarbete samt delaktighet, dialogiskt bemötande och resursförstärkande arbetssätt.

4.1 Socialpedagogik

Det finns olika perspektiv och tillvägagångssätt för att förstå socialpedagogik. Det är ett begrepp som kan vara svårt att definiera (Molin & Bolin, 2018). Hämäläinen (2012) förklarar att begreppet socialpedagogik kan tolkas på olika sätt. Generellt sätt hänvisar begreppet "pedagogik" mer tydligt till en tankegren som handlar om människors utveckling och utbildning i teori och praktik, termen "social" är mer tvetydig.

Socialpedagogikens värdegrunder handlar om hur man arbetar och vad man strävar efter genom arbetet. Värdegrund är ett relativt nytt begrepp, men en avgörande del i

socialpedagogiken. Begreppet började användas först på 1990-talet i Sverige och har nu mera blivit ett så kallat samlingsbegrepps som innebär att det innehåller många olika frågor. På grund av detta kan begreppet vara svårt att förklara på ett ytligt sätt (Cederlund et al., 2020 s. 37).

Värdegrunderna kan användas som sätt att se på olika människosyner. Inom socialpedagogiken är det viktigt att ha en människosyn var alla är lika värda. Varje individ har olika syner på vad det betyder, och det är inte bara inom socialpedagogiken det tankesättet uppkommer utan också i det vardagliga samhället. Inom socialpedagogiken är det dock centralt att lyssna på och ha en förståelse för varje individ. Socialpedagogiken är inte ett specifikt arbetssätt utan mera ett unikt sätt att tänka på (Cederlund et al., 2020 s. 42).

Idéen om människors lika värde bygger på värderingar såsom respekt, förtroende och tillit. Etiska riktlinjer för socialarbetare inleds med människovärdesprincipen som innebär ett erkännande av människors lika värde. Människors lika värde är något som de flesta är överens om men det är också många gånger svårt att praktisera. Som socialpedagog är det viktigt att lyssna på alla eftersom varje individ är unik. Det är också centralt att individen kan tala om sina egna problem och att ingen bestämmer över hens liv (Cederlund et al., 2020 s. 42).

4.2 Delaktighet

Den grundläggande tanken bakom den socialpedagogiska förståelsen av begreppet delaktighet är att betrakta delaktighet som en relation mellan individ och samhälle. Delaktighet sker i förhållande mellan individen och gemenskapen samt i förhållandet mellan individen och samhället. Att ha möjlighet att delta i samhällsgemenskaper, vara aktiv eller agera som en aktiv aktör och känna en tillhörighet till olika gemenskaper i samhället utgör centrala förutsättningar för hur individen upplever delaktighet (Rosengren et al., 2019).

Delaktighet i form av gemenskaper syftar på hur människor uppfattas av andra och hur detta kan påverka individens utveckling. Det handlar också om att kunna påverka exempelvis normer och värderingar som finns i dessa gemenskaper. Delaktighet och tillhörighet i gemenskaper är vanligen förknippat med relationer som vi kan se och påverka, dessa

går att beskriva som ”ansikte-mot-ansikte relationer”. Flera socialfilosofer beskriver detta som ”att erhålla erkännanden från andra”. Det finns även mera osynliga relationer, som påverkar vårt deltagande i det mer abstrakta samhället såsom marknad, infrastruktur, trafik, produktion, institution och professioner (Cederlund & Berglund, 2014 s. 15).

Aaron Antonovskys teori om Känsla för sammanhang, KASAM, är viktigt att skapa för att möjliggöra för enskilda individer att uppleva meningsfullhet, begriplighet och tydlighet (Cederlund et al., 2020 s. 61). KASAM är ett frågeformulär skapat för att mäta känsla av sammanhang, benämns på svenska som Känsla Av SAMmanhang (KASAM), på engelska Sense of Coherence, (SOC). Enligt Antonovsky bygger KASAM på en teoretisk modell som han kallar salutogenes. Ursprunget till ordet salutogenes kommer från latinets “salus”, vilket betyder hälsa, och det grekiska ordet “genesis”, som betyder ursprung eller uppkomst. Det salutogena synsättet innebär att man betonar hälsobringande faktorer, där fokus ligger mer på så kallade “friskfaktorer” än på “riskfaktorer”. KASAM-modellen förklarar vad som specifikt bidrar till att bibehålla eller förbättra hälsa (Jakobsson, 2008).

4.3 Dialogiskt bemötande

Individen i centrum, allt måste byggas upp kring den enskilde individen. Hen är den som kan och känner bäst till problemen och situationen. Som socialpedagog måste man ta utgångspunkt i klienten och hens behov. Socialpedagogen använder ofta ett salutogent perspektiv. I stället för att starta i problemet, företeelser eller situationer som inte fungerar tas utgångspunkt i vad som verkligen fungerar. Det är viktigt att klargöra och lyfta fram klientens styrkor (Cederlund et al., 2020 s. 44–45).

Ett sätt att tänka socialpedagogiskt är att använda ett språk som brukaren förstår. Det är alltid viktigt att starta med hens egen tolkning av situationen. Det innebär att det är viktigt att ställa sig själv i den andres skor, som innebär en empatisk väg att tänka. Genom att det finns en bra relation mellan individen och socialpedagogen möjliggörs också en jämlik dialog. Dialog är något som är mer än bara kommunikation, det handlar om ett samtal mellan jämlikar, en horisontell empatisk relation mellan två personer (Cederlund et al., 2020 s. 45, 61).

Det första mötet ska ske i en trygg miljö. Det är här socialpedagogen och den som är i behov av hjälp kan börja formulera mål tillsammans. Från de första samtalen och framåt kan en kartläggning ske av den enskildes behov av hjälp och stöd. Tillvägagångssättet vid kartläggningen kan vara berättelser och fortsatta samtal. Med detta är avsikten att först försöka finna en begriplighet utifrån den andras situation (Cederlund et al., 2020 s. 73).

Det är viktigt att möta människor i en dialog, det ska handla om genuina möten som syftar till att skapa en maktbalans och att övertyga inte att övertala. Avsikten med mötet är att ”jobba närmare” och att möta och bekräfta den som söker hjälp. Det handlar då om att anpassa sig till de människor man möter, men också om att den enskilde ska bli sedd och känna sig som en hel människa, genom att se den andras perspektiv. Den enskildes önsningar ska vara vägledande och insatserna ska bygga på delaktighet vilket innebär att vara med och påverka det fortsatta händelseförloppet. Det handlar om att få människor att växa och bygga på tanken om hjälp till självhjälp snarare än ett ”behandlande” perspektiv (Cederlund et al., 2020 s. 74).

4.4 Resursförstärkande arbetssätt

Enligt Juslin (2012 s. 28) framhäver ett resursförstärkande perspektiv individens strävan efter personlig utveckling. Den vuxna individen i det sociala sammanhanget har en önskan om att vara i gemenskap med andra och föredrar sällskap framför ensamhet. Att vara tillsammans skapar en känsla av välbefinnande, och feedback samt uppskattning av andra människor är av betydelse. Sociala personer tenderar att aktivt söka samvaro med andra i både glädje och sorg. Om personen känner ett behov av stöd och hjälp är det naturligt att vända sig till andra som befinner sig i liknande situationer.

Genom att möta individen i den situation de är och ge dem redskap, kan individen själv förändra sin livssituation. Att identifiera viljan, stärka den egna drivkraften och ha möjligheten att utveckla strategier för att hantera olika livssituationer är karaktäristiskt för socialpedagogiken. Målet är att sätta i gång eller stimulera en utvecklingsspiral hos den enskilda individen, en utvecklingsspiral som ger erfarenheter av betydelse för deras personliga liv och som skapar förutsättningar för dem att utveckla strategier för att hantera

och bemästra svårigheter i livet. Här kan man främst iaktta ett förhållningssätt med en holistisk och humanistisk orientering (Cederlund et al., 2020 s. 54).

Begreppet empowerment är nära förknippat med resursförstärkande perspektivet. Empowerment är alltid förknippat med självhjälp och andra liknande termer. Det innebär att individer grupper eller samhällen ges möjligheter att ta kontroll över sina förhållanden, uppnå sina egna mål och därigenom befogenhet att hjälpa sig själva och andra för att maximera livskvaliteten. Tanken bakom empowerment inkluderar både resurser och handling, och den innehåller en maktdimension (Juslin, 2012 s. 28).

För att främja det klientcentrerade arbetssättet tillämpas en resursförstärkande synvinkel. Det innebär att skifta fokus från negativitet och svårigheter till ett förhållningssätt som inspirerar framtidstro och hopp. Detta skapar kraft och resurser hos individen (Juslin, 2012).

4.5 Mångprofessionellt samarbete

Enligt Backman et al. (2022) bygger den mångprofessionella samverkan på ett partnerskap mellan klient och den professionella, där man behöver skapa ett gemensamt språk och förståelse för andras arbete. Det behövs även en samförståelse av olika klientgruppers behov för att skapa en lyckad servicehelhet.

Tydligt definierade arbetsprocesser gör det lättare för professionella att på ett flexibelt sätt styra olika serviceformer och för att det ska lyckas behövs överenskomna förfaranden, arbetsmodeller och gemensamma verktyg. En viktig del för den professionella är att se sin egen roll i arbetsprocessen, att veta var man kommer in och vilka samarbetspartnerna är. Genom ett systematiskt arbetssätt betonas samarbetsrelationerna och en central del av detta är respons och utvärdering av arbetsprocessen för att säkra kvalitativa tjänster (Backman et al., 2022).

Figur 1. Synvinklarna på vilka egenskaper som garanterar resiliensen i organisationen är i linje med varandra (Backman et al., 2022).

Ledningen av det mångprofessionella arbetet stöds bland annat genom en delad gemensam vision. Det är även viktigt att skapa en vi-känsla som uppmuntrar och stöder arbetstagare att lära sig nya saker. Då professionella delar information, kunskap samt upplever kollegialt stöd skapas engagemang i arbetsgemenskapen. Detta leder till en känsla av arbetsglädje som avspeglas i arbetseffektivitet och nöjda mottagare av service (Backman et al., 2022).

Enligt Världshälsoorganisationen WHO (2010) sker mångprofessionellt samarbete då vårdpersonal med olika yrkesbakgrunder jobbar tillsammans med familjer, patienter, vårdare och samfund för att erbjuda vård av den bästa kvalitén.

Isoherranen (2012) skriver att mångprofessionellt samarbete redan länge varit ett begrepp som har använts då man beskrivit riktlinjer och möjligheter för utveckling inom social- och hälsovårdssektorn. Idag kommer problemen för klienterna inom social- och hälsovårdssektorn från många olika områden och det räcker oftast inte med att bara behärska en vetenskaplig referensram eller ett kompetensområde för att lösa problemen.

Mängden information och kraven på kunskap har även ökat inom olika branscher så att ingen expert kan hantera helheten ensam. Klienterna och deras närstående har också kunskap och viljan att aktivt påverka besluten som rör dem. I denna situation betraktas

mångprofessionellt samarbete som en lösning där experterna slår ihop deras kunskaper och expertis och tillsammans med klienten gör upp ett mål som stöder hens välbefinnande (Isoherranen, 2012).

5 Metod

Detta lärdomsprov är en kvalitativ studie i form av en litteraturstudie. Enligt Wiberg (2002 s. 15) handlar kvalitativ forskning om att klargöra ett fenomenets karaktär eller egenskaper, alltså att söka primärt efter fenomenets innebörd eller mening. Den kvalitativa forskningen ställer frågor av typ: “vad *betyder* fenomenet?” och “vad *handlar* det om?”. En kvalitativ allmän litteraturstudie valdes eftersom vi vill framhäva vikten och innebörden av tidigt stöd och socialhandledning i form av främjande av psykisk hälsa hos barnfamiljer. Nedan beskrivs valet av denna metod, processen för datainsamling, hur relevansbedömningen och kvalitetsgranskningen är gjorda, valet av analysmetod samt en översikt över arbetets etiska aspekter.

Anledningen till att vi valde en allmän litteraturstudie för vårt arbete är att få en klar och bred översikt över tidigt stöd, särskilt i syfte med barnfamiljer som drabbas av psykisk ohälsa. Genom en litteraturstudie får man fram de svar man söker efter relativt fort eftersom man studerar tidigare forskningar och studier om ämnet samt granskar och kritiskt evaluerar de tidigare intagna resultat som finns. Under skrivprocessen har vi genomgått en systematisk och noggrann analys av relevant litteratur för att förstå de olika aspekterna av vårt ämne. Under processens gång har vi aktivt reflekterat över relevansen av den studerade litteraturen för vår specifika forskningsfråga om tidigt stöd.

5.1 Insamling av material

Enligt DePoy och Gitlin (1999 s. 229) finns det tre grundläggande principer som styr insamlingsprocessen. Det huvudsakliga är syftet med att samla information eller data att erhålla information som är både relevant och tillräcklig för att besvara frågeställningen.

Eftersom socialhandledning (sosiaaliohjaus) är ett finskt begrepp har det varit begränsat med relevant tillgänglig litteratur på svenska och engelska. Olika sökningar har gjorts angående socialhandledning: begreppen “social work”, “socialwork” och “sosiaaliohjaus

användes. I sökningarna gällande barnfamiljer användes begreppen “family”, “children”, “lapsiperheet”, “families with children”. De artiklar som slutligen blev utvalda kan ses i tabell 4.

5.2 Urvalskriterier för material

Tabell 1. Presentation av litteratursökningens inklusions- och exklusionskriterier

Inklusionskriterier:	Exklusionskriterier:
<p><u>Sökning gällande tidigt stöd</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Publikationer skrivna på svenska, finska eller engelska • Publicerade mellan åren 2013 och 2023 • Publikationer tillgängliga i fulltext • Granskade och tillförlitliga publikationer • Behandlar tidigt stöd • Publikationer som berör barnfamiljer 	<p><u>Sökning gällande tidigt stöd</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Publikationer skrivna på andra språk än svenska, finska eller engelska • Publicerade före år 2013 • Publikationer som inte är tillgängliga i fulltext • Icke granskade eller tillförlitliga publikationer • Behandlar inte tidigt stöd • Publikationer som inte berör barnfamiljer
<p><u>Sökning gällande socialhandledning</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Publikationer skrivna på svenska, finska eller engelska • Publicerade mellan åren 2013 och 2023 • Publikationer tillgängliga i fulltext • Granskade och tillförlitliga publikationer • Behandlar socialhandledning • Publikation som berör barnfamiljer 	<p><u>Sökning gällande socialhandledning</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Publikationer skrivna på andra språk än svenska, finska eller engelska • Publicerade före år 2013 • Publikationer inte tillgängliga i fulltext • Icke granskade eller tillförlitliga publikationer • Behandlar inte socialhandledning • Publikationer som inte berör barnfamiljer

Enligt DePoy och Gitlin (1999 s. 221) inleds gränsdragningsproceduren vid kvalitativ forskning med att forskaren bestämmer en “ingångspunkt” i undersökningen. Urvalsbeslutet baseras på de specifika frågor forskaren kontinuerligt formulerar under forskningsprocessen. Skribenterna började med att tillsammans bilda konkreta inklusions- och exklusionskriterier. Databassökningen gjordes i många olika databaser för att få så mycket relevant material som möjligt. Databaserna som användes var EBSCOhost;academic, search complete, ScienceDirect, Sage Journals och Julkari.

5.3 Analysmetod

I denna studie användes kvalitativ innehållsanalys för att analysera och granska det insamlade materialet. Kvalitativ innehållsanalys är applicerbar på olika slags texter och abstraktion. Tolkning kan ske på olika nivåer, vilket gör den användbar inom olika forskningsområden. Dock tillhör kvalitativ innehållsanalys till det positivistiska paradigmet, vilket innebär att kvalitativ innehållsanalys baseras på erfarenhetskunskap och utgår från forskningsresultat, som uttrycks i beskrivningar och tolkningar på olika abstraktions- och tolkningsnivåer. Det betyder alltså att forskaren med en positivistisk utgångspunkt håller en “distans” till undersökningsobjektet och strävar i stället efter att fånga någon objektiv “sanning” (Nielsen & Granskär, 2017 s. 219 – 2020). Genom denna innehållsanalys har vi förhållit oss positivt till det inlärdade materialet samt förhållit oss neutrala och har inte haft färdiga fördomar eller dragit egna slutsatser angående materialet.

Studiens angreppssätt är induktiv, vilket betyder att ansatsen karaktäriseras av att söka mönster i materialet och innebär en förutsättningslös analys av texter som kan vara baserade på människors berättelser om sina erfarenheter, till exempel om hur det är att leva med en kronisk sjukdom. Forskaren rör sig alltså från data till en teoretisk förståelse – från det konkreta och specifika till det abstrakta och generella (Nielsen & Granskär, 2017 s. 221).

Nedan beskrivs tillvägagångssättet för vår analys av material

- *Steg 1.* Läs igenom texten som ska analyseras ett flertal gånger, för att bekanta sig med materialet.
- *Steg 2.* Vad handlar texten om? Ge utsagorna koder, exempel: psykiskt välbefinnande, relationer, socialt arbete.
- *Steg 3.* Träng ihop koderna till kategorier, exempel: psykisk ohälsa, familjerelationer, tidigt stöd, socialhandledning.
- *Steg 4.* Kan kategorierna sammanfattas i ett eller flera teman? Teman är alltid en tolkning och kan formuleras till övergripande begrepp för att sammanfatta ett antal kategorier, exempel: psykisk hälsa eller livskvalitet.
- *Steg 5.* Tolka och diskutera resultatet.

(Forsberg & Wengström, 2015 s. 153).

5.4 Etiska aspekter

Då man diskuterar forskningsetiska frågor är det naturligt att det är de etiska problemen som står i fokus, man väljer alltså gärna att representera problemen utgående från exempel på forskning, där konflikten med samhällelig moral är extra tydlig (Petersson, 1994 s. 17–18).

Enligt Ejvegård (1993 s. 15) ska varje vetenskapligt arbete vara sakligt, objektivt och balanserat. Skriftens disposition och att använda metoder är hjälpmedel för att åstadkomma detta. Arbetet ska även vara sakligt, och med saklighet menas först och främst att de uppgifter man ger ska vara sanna och riktiga, och att man bör kontrollera de uppgifter och fakta man presenterar.

Ejvegårds (1993) principer stämmer överens med Arcadas och TENK:s riktlinjer för god vetenskaplig praxis. Grundprinciperna för god vetenskaplig praxis är enligt de europeiska forskningsetiska ansvarstagarna tillförlitlighet, ärlighet, uppskattning och ansvarstagande. Det är viktigt att följa både TENK:s (Forskningsetiska delegationen) och Arcadas riktlinjer för god vetenskaplig praxis (Forskningsetiska delegationen 2023). Till god vetenskaplig praxis hör det till att man bör ärligt, tydligt och omsorgsfullt fullgöra, framföra och presentera alla delar och uppgifter i studien (Arcada 2019). Det är även viktigt att respektera andras arbeten och hänvisa korrekt till andra författares publikationer. Arcada och TENK tolererar inte plagiering eller fusk (Forskningsetiska delegationen 2023, Arcada 2019).

6 Resultat

I detta kapitel redovisas slutsatserna från innehållsanalysen. Resultaten har organiserats i olika koder, underkategorier och huvudkategorier, se tabell 2.

Tabell 2. Koder, under- och huvudkategorier

<u>Meningsbärande enhet</u>	<u>Underkategori</u>	<u>Huvudkategori</u>
Ekonomiskt stöd Tidigt stöd Socialt arbete	Hjälp och stöd för barnfamiljer	Socialhandledning och stödformernas relevans
Psykisk hälsa Psykisk ohälsa Välbefinnande	Barnfamiljer mående	
Familj Relationer Förhållande Barnfamiljer Fokus på den enskilde individen	Trygghet hos barnfamiljer	Främjande av psykisk hälsa inom socialt arbete och tidigt stöd
Den professionellas förhållningssätt Dialog Samarbete Relationsbaserade metoder	Mångprofessionellt arbetssätt	

6.1 Socialhandledning och stödformernas relevans

I artiklarna (2,3,10) framhövs vikten av socialhandledning och hur viktigt det är med ett tidigt ingrepp då det handlar om stöd och hjälp för barnfamiljer. Ett förebyggande arbetssätt där socialhandledarna strävar efter att förstärka föräldrars och barns sociala funktionsförmåga samt egenstyrka, har en särskild tyngd i detta arbete.

Artiklar (2,3) förklarar hur socialhandledning med relationsbaserade metoder stärker familjers självförtroende. Genom ett mångprofessionellt arbete och ett bra partnerskap mellan de professionella och föräldrarna möjliggörs det för familjen att få det bästa möjliga stödet de behöver. Det visade sig att föräldrar med psykisk ohälsa, som har dåliga erfarenheter med sociala tjänster, har en större risk för känslan av maktlöshet, försämrad psykisk hälsa och ökad känsla av marginalisering om deras behov inte blir mötta (10). Artikel (3) förklarar hur socialhandledning kan främja sociala behov av föräldrar med psykisk ohälsa. Socialhandledning kan hjälpa föräldrarna integrera tillbaka in i samhället och vara mera självständiga.

Enligt resultatet kan man med mångprofessionellt arbete inom social- och hälsovården främja psykisk hälsa (1, 5, 6). Att ha breda och välutvecklade serviceformer där föräldrar eller familjer med särskilda behov kan få den hjälp de behöver på ett effektivt och tryggt sätt, säkerställer att klienterna känner tillit till den professionella och de servicetjänster som erbjuds. Genom en god dialog kan den professionella bättre förstå vilka resurser familjen har, deras ekonomiska bakgrund och hur deras relationer ser ut. En god dialog stöder den professionellas arbete och gör det lättare för den professionella att veta hurudant stöd och hjälp familjen är i behov av.

I artikel (4) framhävs det att med hjälp av socialhandledning kan socialhandledaren hjälpa bygga upp klientens förmåga att ta tag i sitt liv igen och upprätthålla en bra balanserad livsstil som säkerställer att klienten inte faller tillbaka i samma onda cirkel. Ett bra samarbete mellan den professionella och klienten är kärnan i socialhandeldning.

Enligt resultatet påverkar ekonomiska svårigheter, brist på resurser samt brist på tillgång till stödtjänster den psykiska hälsan (4, 5, 8). Brist på resurser, såsom ekonomiska, sociala eller sociokulturella, kan ha en stor inverkan på en individs psykiska hälsa. Minskad möjlighet att ändra på den egna situationen och möjligheten att erhålla kontroll över ens tillstånd framför ett minskat ansvarstagande och självförtroende hos individen.

6.2 Främjande av psykisk hälsa inom socialt arbete och tidigt stöd

Artiklarna (7,9,10) förklarar hur omgivningen formar och påverkar föräldraskap och hur det sedan kan påverka relationen inom familjen. Genom att fastställa orsakerna som orsakar föräldrarnas psykiska ohälsa, kan det med hjälp av socialhandledning forma metoder som tar fasta på deras behov på ett mer specifikt sätt. Genom evidensbaserat stöd kan socialhandledaren hjälpa hitta problemets utgångspunkt tillsammans med föräldrarna, och på så sätt hitta rätt metod och arbetssätt som passar just för dessa föräldrar. Olika stödprogram kan hjälpa föräldrarna längs vägen, och hjälper dem bättre hantera deras situation.

Artikel (9) förklarar att evidensbaserade metoder (EBP) syftar på att beslut och åtgärder grundar sig i tillförlitlig och vetenskaplig evidens. EBP kan lättare skapa förutsättningar

för en förändring hos barnfamiljer eftersom det hjälper erhålla ett bredare spektrum av resultat. Dessutom kan detta även hjälpa förstärka föräldrarnas färdigheter och kompetenser.

7 Diskussion

Det övergripande syfte med arbetet var att undersöka och redogöra för vilket typ av stöd som är relevant för barnfamiljer som drabbas av psykisk ohälsa. I våra resultat hittade vi inga specifika stödformer utan snarare sätt att stödja dessa familjer. Vår specifika frågeställning för arbetet är: vilken typ av stöd är relevant för barnfamiljer som drabbas av psykisk ohälsa. Vår studie visar att socialhandledning och tidigt stöd bidrar till strategier som fokuserar på att stärka föräldrarnas funktionsförmåga och ökar deras självförtroende i föräldraskapet. Genom socialhandledning kan den professionella skapa tillit och förtroende samt stödja familjer till att bli delaktiga i samhället.

Vi fann att stöd i dessa sammanhang är mångfacetterat och kan inkludera mångprofessionellt och praktiskt stöd. Socialt stöd kan innefatta nätverksbyggande och gemenskapsresurser. Praktiskt stöd kan inkludera ekonomisk hjälp, barnomsorg och andra praktiska resurser. Resultatet visade att anpassat stöd är avgörande för att möta de unika behoven hos barnfamiljer som påverkas av psykisk ohälsa. Genom tidigt stöd i socialt arbete och med hänsyn till psykisk hälsa, främja barnfamiljers välmående och känslan av trygghet i det dagliga livet. Känslan av trygghet och stabilitet är kan ses som grunden till ett välfungerande samarbete mellan de professionella och barnfamiljen, samt familjens stödnätverk, såsom släkt, vänner och motsvarande. Den professionellas förhållningssätt är grundläggande för att bygga upp ett stadigvarande förhållande till familjen. Eftersom arbetet handlar främst om samarbete så bör dialogen mellan parterna vara autentisk för att kunna bygga en tillförlitlig gemenskap för att upprätthålla relationerna mellan den professionella och familjen.

7.1 Resultatdiskussion

Resultat i vår studie visar (2, 3) hur socialt arbete med relationsbaserade metoder kan stärka familjers självförtroende. Forskning av Isoherranen (2012) lyfte fram att ett mångprofessionellt arbete och ett starkt partnerskap mellan professionella och föräldrar bidrar

till att familjer får det bästa möjliga stödet. WHO (2010) definierar mångprofessionellt samarbete som ett samarbete mellan vårdpersonal med olika yrkesbakgrunder för att erbjuda vård av bästa kvalitet. Isoherranen (2012) utvecklar detta genom att påpeka att dagens komplexa klientproblem kräver kombinerad expertis från olika områden från social- och hälsovården. Detta stämmer överens med vår studie, artiklarna (1,5,6) betonar vikten av mångprofessionellt arbete inom social- och hälsovården för att främja psykisk hälsa bland föräldrar och familjer. Det understryks att ett sådant samarbete skapar en bred och välfungerande service, vilket är avgörande för att möta olika behov på ett effektivt och tryggt sätt.

Artiklarna (4,5,8) undersöker kopplingen mellan ekonomiska svårigheter hos familjer och psykisk hälsa. Ekonomiska svårigheter och brist på tillgängliga resurser påverkar familjer negativt, särskilt i utmanande situationer. Inom socialhandledning betonas förebyggande arbete och stöd för barnfamiljer, vilket enligt Helminens (2022) beskrivning som en utvecklande tjänst kan ses som en viktig resurs för dem som möter på ekonomiska svårigheter, detta stämmer även överens med resultaten av vår studie. Artiklarna (4,5,8) belyser att ekonomiska svårigheter, brist på resurser och tillgång till stödtjänster kan ha en betydande inverkan på den psykiska hälsan. Ekonomiska, sociala eller sociokulturella begränsningar kan minska möjligheten att ändra sin situation och ha kontroll över sitt tillstånd. Bent-Goodley (2017) pekar på att specifika familjebaserade insatser och tillvägagångssätt är avgörande för att stödja familjer, särskilt de som upplevt hatbrott eller som befinner sig i utsatta situationer.

Både Cederlund et al. (2020) och artiklarna (7,9,10) betonar vikten av att fokusera på den enskilda individen, särskilt när det gäller att hantera föräldrarnas psykiska ohälsa och dess påverkan på föräldraskapet. Bägge betonar även användningen av ett salutogent perspektiv. Att utgå från det som fungerar och lyfta fram klientens styrkor är en gemensam nämnare. Detta innebär att fokusera på resurser och möjligheter för familjerna i stället för enbart problem och svårigheter.

Studien har, enligt bedömning, besvarat frågeställningen relativt bra. Genom forskning och analys har vi fått insikter och resultat som ger en djupare förståelse för det valda

ämnet. Dock känns det som att det finns brister i tidigare forskning gällande tidigt stöd för barnfamiljer.

7.2 Metoddiskussion

Metoden som användes för detta lärdomsprov var en allmän litteraturstudie. Denna metod användes för att hitta svar på vår forskningsfråga samt för att öka kunskap om hurdant stöd, familjer som drabbas av psykisk ohälsa, har tillgängligt.

Vid genomförandet av vårt lärdomsprov valde vi en kvalitativ forskningsmetod, och detta beslut grundade sig på flera överväganden som var relevanta för syftet av vår allmänna litteraturstudie. Eftersom kvalitativ forskning är känt för sin förmåga att utforska och förstå fenomen visa det sig vara en passande metod för oss. Detta är en relativt komplex metod enligt vår åsikt, vilket innebar en hel del läses och studeras angående metoden för att verkligen förstå innebörden och hur metoden ska se ut och utföras.

Till först hoppade vi en hel del fram och tillbaka och fick diskutera och validera en hel del om sättet vi gick till väga verkligen passade oss och var överhuvudtaget rätt. Men tack vare bra handledning, relevanta källor och grundliga och djupt ingående diskussioner med både vår handledningsgrupp samt med vänner kunde vi utföra metoden på rätt sätt. Utförandet av metoden gick därefter relativt smidigt.

Vår insamling av material var väl genomförd och underlättades efter att vi hade bestämt våra inklusions- och exklusionskriterier, dessa kan ses i tabell 1. Vi anser att de viktigaste kriterierna var språk, att artiklarna var skrivna på finska, engelska eller svenska, att de var granskade och tillförlitliga publikationer, handlade om vårt ämne och målgrupp. Vi valde dessutom bara artiklarna som är skrivna mellan åren 2013–2023. Vi hade svårigheter med att hitta material gällande socialhandledning i de internationella databaserna på grund av att socialhandledning är ett finländskt begrepp. Därför använde vi oss av andra begrepp såsom socialt arbete och andra sociala tjänster. Detta hjälpte oss dock i slutändan att få ett bredare förståelse över vårt ämne.

Vi använde oss av en induktiv innehållsanalys för att analysera och granska det insamlade materialet. Sättet vi analyserade artiklarna med är Forsberg & Wengström (2015) fem stegs metod. Denna metod var lätt att förstå och hade en klar och tydlig struktur samt en väldefinierad utgångspunkt och avslut.

Vid de etiska aspekterna var våra personliga etiska värderingar självklara för oss. Vi visste hur vi skulle gå till väga och vad vi ville ta hänsyn till angående vår studie. Dock då det kom till etiska aspekter angående vetenskaplig forskning fick vi läsa och studera vad ett forskningsarbete är och hur det ser ut, så att vi själva kunde utföra det i vårt arbete. Vi använde oss av Arcadas (2019) och TENK:s (2023) riktlinjer för vetenskaplig praxis. Dessa riktlinjer hjälpte oss att utföra en ärlig, tydlig och omsorgsfull studie så att vi kunde framföra och presentera ett pålitligt arbete. Vi har även respekterat och hänvisat korrekt till andra författares publikationer.

8 Förslag till fortsatt forskning

Under arbetsprocessen hittade vi en hel del relevanta artiklar om socialt arbete och arbete med barn och familjer, dock fattades det mera specifika artiklar om till exempel socialhandledning och tidigt stöd för barnfamiljer. Eftersom socialhandledning är ett mera finskt begrepp, var det svårt att hitta artiklar på svenska om just det. Likaså då det kom till artiklar om tidigt stöd inom socialt arbete fick vi vara mera flexibla och läsa en hel del olika artiklar för att komma på en klar slutsats om hur detta skulle kunna se ut. Dessutom hade vi sedan begränsa artiklarna till bara svenskspråkiga och engelska artiklar som gjorde vårt arbete lite svårare att hitta mer specifika artiklar för vårt tema och arbete.

Vår slutsats angående detta är att det vore fint om begreppet socialhandledning hade ett bredare betydelse och mer universal så att litteratur om detta skulle vara lättare åtkomlig för icke finskspråkiga. Därmed behöv det självklart också fler icke svenskspråkiga forskaren som är intresserade att skriva om detta och likaså om tidigt stöd, specifikt då om barnfamiljer. Genom att fortsätta forskningen inom dessa områden kan vi skapa välgrundade och effektiva insatser som positivt påverkar barnfamiljer över hela samhället.

Källor

- Arcada. 2019. *God vetenskaplig praxis i studier vid Arcada*. https://start.arcada.fi/system/files/media/file/2019-06/god_vetenskaplig_praxis_i_studier_vid_arcada.pdf.
- Backman, A., Niemistö, R., Piilikangas, K., & Priha, A. (2022) *mångprofessionalitet stärker klientcentreringen*. Soteuudistus. [Mångprofessionalitet stärker klientcentreringen | Social- och hälsovårdsreformen \(soteuudistus.fi\)](https://www.soteuudistus.fi/tyo-ja-tyo-olosuhteet/mangprofessionalitet-starcker-klientcentreringen)
- Bent-Goodley, T. B. (2017). *Challenges Facing Today's Families and Why Social Work Matters*. Doi: 10.1093/sw/swx031
- Bryman, A. (2016). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3 uppl.). Liber AB.
- Cederlund, C., & Berglund, S-A. (2014). *Socialpedagogik – pedagogiskt social arbete*. Författarna och Liber AB.
- Cederlund, C., Eriksson, L., Ringsby Jansson, B., & Svensson, L. A. (2020). *I huvudet på en socialpedagog: En studie om yrkesverksamma välfärdsarbetare och deras föreställningar om socialpedagogik*. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1503522/FULLTEXT01.pdf>.
- DePoy, Elizabeth., & Gitlin, N Laura. (1999). *Forskning - en introduktion*. Studentlitteratur.
- Ejvegård, Rolf. (1993). *Vetenskaplig metod*. Studentlitteratur.
- Folkhälsomyndigheten. (2023). *Faktorer som påverkar den psykiska hälsan hos barn och unga. Faktorer som påverkar den psykiska hälsan hos barn och unga*. <https://www.folkhalsomyndigheten.se/livsvillkor-levnadsvanor/psykisk-halsa-och-suicidprevention/vad-paverkar-var-psykiska-halsa/faktorer-som-paverkar-den-psykiska-halsan-hos-barn-och-unga/>.
- Forsberg, C., & Wengström, Y. (2015). *Att göra systematiska litteraturstudier: värderingar, analys och presentation av omvårdnadsforskning*. Natur och Kultur.
- Forskningsetiska delegationen. (2023). *God vetenskaplig praxis och handläggning av misstankar om avvikelser från den i Finland*. <https://tenk.fi/sv/anvisningar-och-material/GVP-anvisningarna-2012>.
- Helsingfors stad. (2022). *Helsingfors statistiska årsbok*. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/22_12_19_Helsingin_tilastollinen_vuosikirja_2022.pdf.
- Helminen, J. (2022). *Sosiaaliohjauksen tekijät ja tehtävät*. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/782653/DIAK_TYOE-LAMA_27_web.pdf?sequence=2&isAllowed=y.

- Hämäläinen, J. (2012). *Social Pedagogical Eyes in the Midst of Diverse Understandings, Conceptualisations and Activities*. DOI: <https://doi.org/10.14324/111.444.ijsp.2012.v1.1.002>.
- Institutet för hälsa och välfärd. (2023). *Mödrarådgivningen*. Mödrarådgivning - THL
- Isoherranen, K. (2012). *Uhka vai mahdollisuus – moniammatillista yhteistyötä kehittämässä*. Helsingfors universitet. <https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/bdb96457-8b02-4488-bd0a-2a08a3d20a03/content>.
- Jakobsson, U. (2008). *KASAM-instrumentets utveckling och psychometriska egenskaper – en översikt*. <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/010740830802800114>.
- Jokanović, M., Mladenović, T., Slavković, S. (2022). *Quality of life of families of premature children*. DOI: 10.2298/MPNS2204097J.
- Juslin, E. (2012). *Byte av berättelser – resursförstärkande socialt stöd i ett virtuellt diskussionsforum för föräldrar*. Novia publikation och production. [Byte av berättelser : Resursförstärkande socialt stöd i ett virtuellt diskussionsforum för föräldrar - Theseus](#)
- Kaikkonen, R., Mäki, P., Murto, J., Pentala, O., Hakulinen-Viitanen, T., & Laatikainen, T. (2014). *Lapsiperheiden terveys ja elintavat - Suomalaisten lasten ja lapsiperheiden terveys ja toimintakyky. Lapsiperheiden hyvinvointi 2014*. I Lammi-Taskula, J., & Karvonen, S. *Lapsiperheiden hyvinvointi 2014*. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116712/THL_2014_21Teema.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Kiili, Johanna. (2016). *Children's Public Participation, Middle-Class Families and Emotions*. DOI: 10.1111/chso.12106
- Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (22.9.2000/812). Finlex. *Lag om klientens ställning och rättigheter inom socialvården 812/2000 - Uppdaterad lagstiftning - FINLEX ®*
- Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd. (2023). *Familjer där det förekommer psykisk ohälsa*. <https://mfof.se/foraldraskapsstod/malgrupper-for-foraldraskapsstod/familjer-med-sarskilda-forutsattningar/familjer-dar-det-forekommer-psykisk-ohalsa.html>.
- Nielsen, B. H., & Granskär, M. (2017). *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård*. Studentlitteratur.
- Nivala E., & Ryyänen, S. (2019). *Sosiaalipedagogikka: Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa*. Gaudeamus.
- Petersson, B. (1994). *Forskning och etiska koder*. Bokförlaget Nya Doxa.

- Rosengren, Å. M., Söderström, E., Cederberg, A., Brantberg-Ahlfors, B., Sigfrids, I. (2019). *Socionomstuderandes förståelse av begreppet delaktighet*. *Sosiaalipedagogiikka*, vol. 20. DOI: 10.30675/sa.70239.
- Saarinen, S., Lampinen, S., Huhtala, O., & Nordling, E. (2021). *Lapsiperheiden huomiointi aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluissa - Toivosta turvaa - hankkeen (2017–2021) loppuraportti*. Institutet för hälsa och välfärd. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/143578/URN_ISBN_978-952-343-792-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y.
- Socialvårdslagen (30.12.2014/1301). Finlex. *Socialvårdslag 1301/2014 - Uppdaterad lagstiftning - FINLEX* ®
- Social- och hälsovårdsministeriet. (u.å.). *Socialarbete*. <https://stm.fi/sv/socialarbete>.
- Social- och hälsovårdsministeriets publikationer (2017). *Tillämpningsguide för socialvårdslagen*. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80392/08_17_Till%c3%a4mpning-guide%20f%c3%b6r%20socialv%c3%a5rdslagen.pdf?sequence=3&isAllowed=y.
- Solantaus, T., & Paavonen, J. (2009). *Vanhempien mielenterveyshäiriöt ja lasten psykiatriset ongelmat*. *Duodecim* 125: 1839–44.
- Vorma, H., Rotko, T., Larivaara, M., & Kosloff, A. (2020). *Nationell strategi för psykisk hälsa och nationellt program för suicidprevention 2020–2030*. Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:7. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162054/STM_2020_7_J.pdf.
- Wiberg, K. (2002). *Kvalitativ forskning i praktiken*. Studentlitteratur.
- World Health Organisation a. (2022). *Mental health*. <https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/mental-health-strengthening-our-response>.
- World Health Organization b. (2010). *Framework for Action on Interprofessional Education & Collaborative Practice*. https://iris.who.int/bitstream/handle/10665/70185/WHO_HRH_HP_N_10.3_eng.pdf?sequence=1.

Bilagor

Tabell 3. Databasinsamling

Databas	Datum	Sökord	Antal träffar	Antal använda träffar
EBSCOhost; academic search complete	12.11.2023	Early support AND family AND children	1,015	1
EBSCOhost; academic search complete	12.11.2023	Wellfare AND family AND children or youth or child	47	2
EBSCOhost; academic search complete	12.11.2023	Social intervension AND social work AND children	11,264	0
EBSCOhost; academic search complete	12.11.2023	Mental health AND social work AND family	50,599	2
EBSCOhost; academic search complete	12.11.2023	Support services AND families with children AND early	28,896	1
Julkari	12.11.2023	Sosiaaliohjaus	56	1
Sage Journals	12.11.2023	Social work, family	210,784	0
ScienceDirect	12.11.2023	Socialwork, families with children	4	0
EBSCOhost; academic search complete	12.11.2023	Social work or social service AND mental health AND family and child relationships	12,072	2
EBSCOhost; academic search complete	28.11.2023	Parents or caregivers or mother or father or parent AND mental health problems	34,510	1

Tabell 4. Inkluderade publikationer

Nr	Författare/år/land	Titel	Databas
1.	Savolainen, O., Sormunen, M., Bykachev, K., Karppi, J., Kumpulainen, K., & Turunen, H., 2021, Finland	Finnish professionals' views of the current mental health services and multiprofessional collaboration in children's mental health promotion.	EBSCOhost; Academic search complete
2.	Devaney, C., & Byrne, P., 2015, Ireland	The Value of Family Welfare Conferencing within the Child Protection and Welfare System	EBSCOhost; Academic search complete
3.	Svavarsdóttir, S. J., Lindqvist, R., & Júlíusdóttir, S., 2013, Island	Mental Health Services and Quality of Life.	EBSCOhost; Academic search complete
4.	Hastrup, A., Pelkonen, M., & Varonen, P., 2021, Finland	Koronaepidemiaan vaikutukset lapsiperheiden sosiaalipalveluihin – pulmia ja ratkaisuehdotuksia	Julkari
5.	Šimunić, A., Slišković, A., Tokić, A., Ombla, J., & Stewart, L., 2023, Kroatien & USA	The Roles of Personal and Environmental Resources in Predicting Work–Family Facilitation and Mental Health among Employed Parents of Children with Disabilities in Croatia	EBSCOhost; Academic search complete
6.	Morley, C., & Stenhouse, k., 2021, Australien	Educating for critical social work practice in mental health	EBSCOhost; Academic search complete
7.	Walsh, T. B., Paris, R., Ribaldo, J., & Gilkerson, L., 2021, USA	Locating Infant and Early Childhood Mental Health at the Heart of Social Work	EBSCOhost; Academic search complete
8.	Hansen, A. S., Tellús, G. K., Mohr-Jensen, C., & Lauritsen, M. B., 2021, Danmark	Parent-perceived barriers to accessing services for their child's mental health problems	EBSCOhost; Academic search complete

9.	Doyle, F. L., Morawska, A., Higgins, D., Havighurst, S., Mazzucchelli, T., Toumbourou, J., Middeldorp, C., Chainey, C., Cobham, V., Harnett, P., & Sanders, M. R., 2023, Australien	Policies are Needed to Increase the Reach and Impact of Evidence-Based Parenting Supports: A Call for a Population-Based Approach to Supporting Parents, Children, and Families.	EBSCOhost; Academic search complete
10.	Bacon, G., Sweeney, A., Batchelor, R., Grant, C., Mantovani, N., Peter, S., Sin, J., & Taylor, B. L., 2023, England	At the Edge of Care: A Systematic Review and Thematic Synthesis of Parent and Practitioner Views and Experiences of Support for Parents with Mental Health Needs and Children's Social Service Involvement	EBSCOhost; Academic search complete